

2. Ахламов А.Г., Голинська О.В. Бюджетна політика та бюджетне планування в умовах прогновної невизначеності: регіональний рівень : наук.-метод. розробка. К.: НАДУ. 2011. 48 с.
3. Застосування ПЦМ: найактуальніші запитання: веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2017/november/issue-42/article-31936.html> (дата звернення: 27.09.2019 р.).

Черній Ольга Вікторівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Круп'як І.Й.

СУЧАСНА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Доходи бюджету виступають засобом перерозподілу валового внутрішнього продукту та одним із найбільш вагомих інструментів державного регулювання соціально-економічного розвитку держави. Крім того, доходи бюджету визначають структуру обсягів виготовленої продукції, попиту та споживання шляхом здійснення впливу на рівень дохідності суб'єктів господарювання. Важливим є визначення оптимального обсягу доходів бюджету та вилучення коштів від підприємництва та домогосподарств. Встановлення високих обсягів вилучення фінансових ресурсів до бюджету сприятимуть зменшенню рівня ділової активності та обсягів споживання, обсягу валового внутрішнього продукту, що в подальшому вплине на стан формування доходів бюджету країни. Визначення низьких обсягів вилучення коштів із підприємців та населення також вплине на скорочення доходів бюджету. Саме тому доходи бюджету є інструментом реалізації фінансової та бюджетної політики держави, зокрема. Вони мають соціально-економічний характер, тобто спрямовані на економічний розвиток та забезпечення надання якісних суспільних послуг населенню [7, с. 93–95].

Згідно Бюджетного кодексу України доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ): податкові надходження (загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори); неподаткові надходження (доходи від власності

та підприємницької діяльності, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності, а також інші неподаткові надходження); доходи від операцій з капіталом; трансферти (кошти, одержані від інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі) [1].

Головним бюджетоутворюючим джерелом доходів державного бюджету є податкові надходження. Формування податкових надходжень бюджету – це процес ініціації, адміністрування та акумулювання податків із застосуванням інструментів фіскальної політики. Наслідки застосування механізму мобілізації податкових надходжень та його роль у наповненні доходів бюджету відображаються на динаміці цих надходжень та їх частці у структурі доходів бюджету. Отже, податкові надходження займають основне місце у дохідній частині державного бюджету, відображають найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджету, що значно впливає на соціально-економічний розвиток держави, а також є головним із інструментів державного регулювання економіки [5, с. 138].

До складу неподаткових надходжень державного бюджету відносяться доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; власні надходження бюджетних установ та інші неподаткові надходження. Зменшення доходів від власності та підприємницької діяльності та надходжень від адміністративних зборів і платежів є основними проблемами формування неподаткових надходжень державного бюджету [5, с. 138].

В сучасних реаліях проблеми формування достатнього обсягу доходів державного бюджету і забезпечення ефективного їх використання набувають особливої уваги. Недоліки законодавства, превалювання застарілих та неефективних підходів до організації бюджетних відносин з одночасним спадом в економіці утруднюють наповнення бюджету [3, с. 40]. З метою більш ґрунтовного дослідження сучасної практики формування доходів державного бюджету, проаналізуємо доходи Державного бюджету України за останні три роки (табл. 1).

Таблиця 1

Доходи Державного бюджету України за 2016 – 2018 рр.*

Доходи, млн. грн.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Податкові надходження	503879,4	627153,7	753815,6
<i>у % до загальної суми</i>	<i>81,76%</i>	<i>79,06%</i>	<i>81,22%</i>
Неподаткові надходження	103635,2	128402,3	164676,5
<i>у % до загальної суми</i>	<i>16,82%</i>	<i>16,19%</i>	<i>17,74%</i>
Доходи від операцій з капіталом	191,5	286,9	657,5
<i>у % до загальної суми</i>	<i>0,03%</i>	<i>0,04%</i>	<i>0,07%</i>
Трансферти	4171,6	5967,7	7306,3
<i>у % до загальної суми</i>	<i>0,68%</i>	<i>0,75%</i>	<i>0,79%</i>
Цільові фонди	287,7	29847,1	187,5
<i>у % до загальної суми</i>	<i>0,05%</i>	<i>3,76%</i>	<i>0,02%</i>
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	4109,4	1607,4	1464,8
<i>у % до загальної суми</i>	<i>0,67%</i>	<i>0,20%</i>	<i>0,16%</i>
Всього	616274,8	793265,0	928108,3
<i>у % до загальної суми</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Примітка. Складено на основі [2]

Доходи Державного бюджету України у 2016–2018 рр. зросли на 311833,5 млн. грн., що відбулося в основному за рахунок зростання податкових надходжень на 249936,2 млн. грн. Також за останні три роки неподаткові надходження зросли на 61041,3 млн. грн., доходи від операцій з капіталом – на 466 млн. грн., трансферти – на 3134,7 млн. грн. Найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджету протягом досліджуваного періоду становили податкові надходження.

Таким чином, що у перспективі з метою забезпечення рівномірності надходжень та диференціації наповнення дохідної частини державного бюджету доцільно здійснювати формування бюджету з різноманітних джерел для більшої стабілізації та рівноваги соціально-економічного розвитку держави [6, с. 119–120]. Збалансованому розвитку країни сприятиме обґрунтований та виважений розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту через бюджет шляхом формування його дохідної частини.

Література:

1. Бюджетний кодекс України зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 01.11.2019 р.).
2. Доходи Державного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2018/> (дата звернення: 01.11.2019 р.).
3. Кир'язова Т. О., Чулак Н. І. Доходи Державного бюджету України: проблеми формування та можливі джерела збільшення. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 2(2). С. 40–44.
4. Круп'як І. Й. Бюджетне фінансування розвитку депресивних територій в контексті економічних перетворень. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: монограф. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина. К.: Кондор-Видавництво, 2012. С. 232–241.
5. Першко Л., Волошенюк Ю. Формування дохідної частини Державного бюджету України в сучасних умовах. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2017. № 2 (9). С. 137–142.
6. Степанова В. О. Основні напрями формування доходів Державного бюджету України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2016. № 3 (35). С. 116–120.
7. Тарасюк М. В., Сироветник О. С. Доходи бюджету в системі соціально-економічного розвитку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 21. Частина 2. С. 93–97.

Чернявська Вікторія Василівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С.Л.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

В умовах розвинутої ринкової економіки багатьох країн бюджетні інвестиції є джерелом фінансових ресурсів, спрямованих на соціально-економічний розвиток країни. Особливою є їх роль у забезпеченні соціального зростання як країни в цілому, так і її адміністративно-територіальних одиниць зокрема. На даному етапі соціального розвитку в Україні виникає проблема дефіциту фінансових ресурсів для реалізації інвестиційно-інноваційних проектів взагалі та соціальної спрямованості зокрема, пошуку джерел їх фінансування, що потребує нових підходів до